

Konflikt zájmů

Závěrečná zpráva z řízení Etické komise KSN

Miroslav Langer

Martin Charvát

Martin Vait

Praha, 18. října 2018

Základní myšlenky, shrnutí a doporučení

- Konflikt zájmů přináší rizika, která mohou vést k zásadnímu snížení věrohodnosti médií.
- Provedené řízení Etické komise odhalilo minimálně tři závažné případy konfliktu zájmů u členů KSN a další desítku převážně málo závažných případů hraničních.
- Provedené řízení o přijatém podnětu nepokrývá celou oblast možných konfliktů zájmů ve sportovní žurnalistice.
- Oblast sportovní fotožurnalistiky je specifická, riziko konfliktu zájmů a jeho případné dopady jsou tam menší než v psané či elektronické žurnalistice, ale i tam existuje.
- Konfliktem zájmů bez výjimky je, pokud novinář v oblasti, o níž publikuje, zároveň působí v marketingové či PR sféře; Etická komise vyzývá členy, aby se takovému souběhu vyhýbali.
- Za zcela nepřijatelný považuje Etická komise podobný konflikt zájmů na úrovni klubů u profesionálního a poloprofesionálního sportu a na úrovni národních organizací; případně analogicky u regionálních médií na regionální úrovni.
- Naopak: Konfliktem zájmů obvykle není, pokud novinář působí v marketingové sféře v jiné oblasti, než o níž publikuje, zejména zcela mimo sport.
- Další příklady možného konfliktu zájmů ve sportovní žurnalistice jsou:
 - Financování služební cesty sportovní organizací spojené se zásahy do publikační činnosti, zásahy vlastníků médií do jejich obsahu, pokud jsou motivovány jinak než povinnostmi vydavatele (vliv tzv. oligarchizace médií či tzv. ekonomická cenzura v zájmu zadavatelů reklamy)
 - Publikování o akci, které se novinář přímo účastní v roli sportovce, rozhodčího, pořadatele apod.
- Nezbytným základem úsilí o eliminaci konfliktu zájmů je důraz na kvalitní víceúrovňové editorské procesy a důsledné oddělení produkčních a editorských procesů v médiích.
- Etická komise vyzývá všechny členy KSN i Výbor KSN, aby aktivně přispívali k osvětě novinářů, vydavatelů i sportovních funkcionářů v oblasti předcházení konfliktu zájmů.

Obsah

Základní myšlenky, shrnutí a doporučení	1
Obsah	2
Konflikt zájmů	3
Řízení	3
Chronologický průběh řízení	4
Etapy řízení	4
Prověřování členů	4
Konzultace s výborem	4
Konzultace s členy	5
Disciplinární postihy	5
Obecná diskuse o zjištěních	6
Veřejné jednání	7
Ilustrační případy	8
Případ 1: Šéf sportovní rubriky média a tiskový mluvčí klubu	8
Případ 2: Redaktor a tiskový mluvčí sportovního svazu	8
Případ 3: Redaktor a tiskový mluvčí svazu malého sportu	9
Případ 4: Nezávislý publicista a člen marketingové komise a funkcionář svazu	9
Případ 5: Novináři a autoři klubového či svazového média	9
Případ 6: Sportovní novinář a provozovatel obecné mediální a marketingové agentury	10
Závěr	10

Konflikt zájmů

Konflikt zájmů je definovaný v Etickém a morálním kodexu Klubu sportovních novinářů takto:

Konfliktem zájmů se rozumí zejména případy pracovněprávního či obdobného vztahu, jiného smluvního vztahu, zájmového vztahu, rodinného vztahu nebo osobního vztahu k jiné blízké osobě k osobě či instituci, o níž by měl podávat objektivní informace nebo případy, kdy tento vztah ovlivní či může ovlivnit výkon jeho novinářské profese.

Etická komise si je vědoma, že široce pojatá definice přijatá při schvalování kodexu valnou hromadou KSN naráží na reálnou praxi sportovní žurnalistiky jako profese, která se mnohdy potýká s finančními, provozními i personálními překážkami při realizaci bezvadného pokrytí sportovních událostí. Přestože máme pochopení pro okolnosti praxe, nemůžeme omlouvat případy zjevného konfliktu zájmů nebo skrývat sporné případy. Cílem Etické komise je poskytovat zpětnou vazbu tak, aby se praxe sportovní žurnalistiky nevzdalovala ideálu, ale naopak se mu blížila.

Etická komise při projednávání podnětu zaregistrovala, že povědomí o riziku konfliktu zájmů a jeho závažnosti je mezi sportovními novináři na poměrně nízké úrovni, což se odráží i ve stavu praxe. Přestože sféra sportovní žurnalistiky není pro naši společnost životně důležitá, také ona, pokud dodržuje přísné profesionální standardy, přispívá ke kultivovanosti, která v současnosti často chybí.

Etická komise rovněž zaregistrovala, že někteří členové konfrontovaní s tím, že jistá část spektra jejich činností vytváří riziko konfliktu zájmů, považovali takovou výtku za omezování jejich svobody a odkazovali se na to, že podle žádného zákona nemá KSN a Etická komise zvlášť právo jim nic takového zakazovat. Je třeba zdůraznit, že profesionální standardy, formulované v tomto případě v Etickém a morálním kodexu KSN jsou jiným typem normy. Její dodržování není možné vynucovat jako dodržování zákonů či vyhlášek, mělo by být základem vlastního hodnotového žebříčku každého novináře a může a má být vyžadováno na „stavovské“ úrovni, přičemž právě v tom spočívá role Etické komise KSN.

Řízení

Řízení ohledně konfliktu zájmů členů KSN zahájila Etická komise na základě podnětu tehdejšího člena KSN Tomáše Kohouta, který komisi vyzval k „prověření členů z hlediska možných konfliktů zájmů vznikajících jejich působením ve funkcích tiskových mluvčích sportovních organizací“.

Vzhledem k šíři tématu Etická komise vedla diskusi o způsobu řízení a o pravomocích, které při řízení má. V první řadě se rozhodla, že se podrží rozsahu zadaného podnětem, tj. pouze konfliktu zájmů v oblasti PR a marketingu sportovních organizací.

Řízení zahájila Etická komise ve složení Miroslav Langer (předseda), Michael Bereň a Jan Suchan. V polovině řízení se složení Etické komise změnilo, když byli na valné hromadě KSN zvoleni Martin Charvát a Martin Vait; Miroslav Langer zůstal předsedou.

Etická komise provedla revizi členů podle veřejného seznamu a ve veřejných zdrojích. Nalezená zjištění konzultovala s výborem KSN a následně kontaktovala všechny členy, u kterých byly

zjištěné nesrovnalosti. V případě, že byla zjištění potvrzená jako pravdivá, Etická komise vydala členům doporučení či výzvy k nápravě.

Zároveň proběhla diskuse o konfliktu zájmů obecně, a to jak uvnitř Etické komise, tak i s členy Výboru KSN a s dalšími členy KSN. Součástí bylo i veřejné jednání Etické komise nad připraveným konceptem závěrečné zprávy.

Chronologický průběh řízení

- květen 2017: přijetí podnětu Tomáše Kohouta
- červen–září 2017: projednávání postupů a prověřování členské základny
- 26. září 2017: konzultace s výborem KSN nad zjištěnými informacemi
- 10. října 2017: valná hromada KSN, výměna členů Etické komise
- říjen–prosinec 2017: první etapa komunikace s konkrétními členy o zjištěných nesrovnalostech
- prosinec 2017 – leden 2018: výbor KSN rozhodl o neprodloužení členství některým členům, kterých se týkalo řízení
- únor 2018: výluka v práci KSN (OH)
- duben–květen 2018: diskuse o konečných závěrech (souběžně s řešením dalších dvou podnětů), příprava konceptu závěrečné zprávy
- 8. června 2018: veřejné jednání Etické komise KSN o konfliktu zájmů
- září, říjen 2018: finalizace závěrečné zprávy

Etapy řízení

Prověřování členů

Etická komise zvažovala různé formy prověřování členů, ale nakonec se rozhodla pro internetové vyhledávání ve veřejných zdrojích. Použitý byl vyhledávač Google a v něm dotazy spojující jména všech 413 členů KSN se čtyřmi frázemi: „tiskový mluvčí“, „manažer komunikace“, „oddělení komunikace“ a „tiskové středisko“. Z výsledků byly následně kontrolovány zhruba čtyři desítky vrácených webových stránek.

Etická komise si je vědoma, že použitá metodika nemůže odhalit všechny případy, kdy členové působí ve funkcích zakládajících konflikt zájmů, přinesla ale základní a poměrně reprezentativní data. Tento fakt zohlednila při úvahách o případném ukládání sankcí.

Po následné diskusi byli z nalezeného souboru zjištěných nesrovnalostí vyčleněni všichni členové-fotografové, u nichž Etická komise zohlednila speciální povahu jejich profese, často vykonávané „na volné noze“.

Výsledný soubor obsahoval 31 jmen.

Konzultace s výborem

26. září 2017 se konalo společné zasedání výboru KSN a Miroslava Langera jako zástupce Etické komise. Při konzultacích byl výbor jmenovitě seznámen se všemi členy, u kterých prověřování

objevilo nesrovnalosti. Výbor KSN informoval, že někteří z těchto členů již pozastavili své členství, jiní již nepůsobí jako aktivní novináři a výbor předpokládá se, že si již nepožádají o prodloužení členství. Etická komise souhlasila s tím, že tyto členy nebude kontaktovat a vyčká na výsledky řízení o obnovení členství. U některých případů Výbor poskytl informace, které vyvrátily nejasná zjištění z internetu jako mylná.

Konzultace s členy

Ostatní členy, u kterých byly zjištěny nesrovnalosti, Etická komise písemně kontaktovala. Šlo o 17 případů. Etická komise konstatuje, že naprostá většina oslovených členů reagovala na dotazy vstřícně, v některých případech ale členové vyjádřili cíleně neochotu respektovat závěry, doporučení a výzvy Etické komise.

Etická komise byla též dvakrát obviněna z toho, že jedná na neupřesněnou objednávku s cílem diskreditovat určitého člena. Pro vyvrácení tohoto obvinění publikujeme výše uvedený popis přijetí podnětu a vytvoření souboru nesrovnalostí. Podnět byl obecný a soubor vznikl na základě použití stejných parametrů vyhledávání ve veřejných zdrojích.

Po konzultacích s členy dospěla Etická komise k následujícím výsledkům:

- Zjištěn závažný konflikt zájmů, výbor nezávisle na tom neprodloužil těmto osobám členství. (2 případy)
- Zjištěn závažný konflikt zájmů v případě návratu k přerušené publikační činnosti, doporučeno nežádat o prodloužení členství a vyhnout se souběhu publikační činnosti a PR činnosti (1 případ)
- Zjištěné nesrovnalosti byly potvrzeny, ale záležitost byla hraniční nebo málo významná. Etická komise řízení uzavřela doporučením. (6 případů)
- Nesrovnalosti nebyly ověřeny kvůli nedostupným kontaktům, výbor neprodloužil členství (1 případ)
- Na webu nalezené informace nebyly pravdivé, relevantní nebo aktuální, Etická komise řízení uzavřela bez doporučení. (3 případy)
- *neuzavřeno (5 případů)*

Disciplinární postihy

Již od počátku diskutovala Etická komise o tom, jak bude přistupovat k případům, u kterých zjistí závažný konflikt zájmů. Vzhledem k povaze podnětu a způsobu vyhledávání podkladů, který měl do značné míry náhodnou povahu, se Etická komise rozhodla nenavrhopvat Výboru žádné sankce. Při zvolené metodice měla Etická komise možnost ověřit existenci konfliktu zájmů prakticky pouze na základě spolupráce oslovené osoby, za tuto ochotu ke spolupráci by Etická komise nepovažovala za vhodné dotýčného trestat.

To ale neznamená, že Etická komise omlouvá případy závažného konfliktu zájmů. Závěrem komunikace s osobami tohoto typu byly důrazné doporučení či výzva, aby novinář situaci, která způsobuje konflikt zájmů, urychleně napravil, zpravidla přerušením jedné z konfliktních činností. Etická komise se v těchto výzvách zavázala, že bude situaci do budoucna monitorovat a v případě absence nápravy může zahájit řádné konkrétní řízení.

Osoby, jichž se to týká, byli souběžně na přelomu roku 2017 a 2018 předmětem řízení členské komise Výboru KSN. Tomuto řízení poskytovala Etická komise informace a konzultace, ale nevydala žádná doporučení k ukončení či neprodloužení členství.

Výbor na základě vlastního rozhodnutí neschválil prodloužení členství několika členům, mezi kterými byli i takoví se zjištěným závažným konfliktem zájmů. Etická komise toto rozhodnutí respektuje, nicméně konstatuje, že tím pravděpodobně nedošlo k vyřešení problému, pouze k jeho odsunutí z půdy KSN.

Obecná diskuse o zjištěních

Z obecné diskuse vzešly zejména tyto dotazy a odpovědi:

- *Lze stanovit jasnou hranici, podle které by bylo možné posuzovat, co je a co není konflikt zájmů?* Etická komise se domnívá, že zatímco stanovení krajních a nepřijatelných případů možné je, určit jasnou hranici nejde. Mezi oběma póly existuje široká zóna mezních situací, při jejichž hodnocení je třeba zohlednit např. závažnost obou aktivit či vztahů, které vytvářejí riziko konfliktu zájmů, a jejich překryv, funkčnost a nezávislost redakčních editorských postupů, mediální kontext (jak moc jsou na vzniklém obsahu závislá další média a obecně publikum), zájem veřejnosti (např. okrajovost tématu) apod.
- *Vzniká konflikt zájmů při publikování v klubových či svazových médiích?* Etická komise se domnívá, že publikování v klubových či svazových médiích vytváří riziko konfliktu zájmů. Doporučuje, aby novináři vystupovali vzhledem k těmto médiím jako externí dodavatelé a zejména aby nevykonávali redakční a editorské aktivity. Etická komise na základě veřejného jednání revidovala své rozhodnutí, že není vhodné, aby novináři nezávislých médií zároveň působili jako členové redakčních rad médií sportovních organizací. Povaha těchto orgánů nemusí být spojená s přímou editorskou činností, často jde spíše o kolektiv různě propojených odborníků, včetně těch nezávislých. V této souvislosti si zvláštní pozornost zasluhují média, která sice publikují kluby či svazy, ale jejich obsah je povahy kvalitní žurnalistiky, splňující profesionální žurnalistické standardy. Členové redakcí těchto médií nebývají přijímáni do KSN, přestože se v podstatě věnují plnohodnotné sportovní žurnalistice. Etická komise doporučuje Výboru, aby zvážila, zda je vhodné řady KSN o tyto novináře rozšířit. Pro dostatečnou transparentnost Etická komise doporučuje, aby si novináři přispívající zároveň do nezávislého média a zároveň do média vydávaného sportovní organizací zvolili, jakou formu žurnalistiky hodlají reprezentovat a ve druhé sféře uváděli u podpisu svých materiálů svou redakční příslušnost.
- *Je riziko konfliktu zájmů při tvorbě sportovní fotografie marginální a je možné ho eliminovat při volné povaze profese fotografů?* Podle Etické komise je riziko konfliktu zájmů ve sportovní fotografii a zejména jeho dopadů mnohem menší než v jiných oblastech sportovní žurnalistiky. Fotografy ale vyzývá, aby konflikt zájmů při svém rozhodování o profesionálních otázkách rovněž riziko konfliktu zájmů brali v potaz.
- *Jak do oblasti konfliktu zájmů zasahuje tzv. oligarchizace médií?* Oligarchizace médií (tj. vlastnění médií majiteli, kteří jsou zároveň majiteli organizací, o kterých média publikují) je jevem, který přivádí média do velkého podezření z konfliktu zájmů, jak dokazuje praxe médií vlastněných politikem A. Babišem i podnikatelem Z. Bakalou. Stejná situace se začíná dotýkat

také sportu. Jelikož jde o obecný jev, vůči kterému není možné z pozic Etické komise nebo KSN jakkoli zakročit, je třeba apelovat na maximální oddělení vlastnické roviny od editorských procesů a opět na funkčnost a nejlépe vícestupňovost těchto editorských procesů; samozřejmě do míry, kterou umožňují zákony určující odpovědnost za publikované obsahy.

Nejširší, ale opakující se otázkou je, jakými dalšími způsoby a v jakých oblastech může dojít ke vzniku konfliktu zájmů. Ani zde, podobně jako v případě stanovení hranice, není možné přijít s definitivní odpovědí.

Etická komise upozorňuje, že v mnoha případech jsou konfliktní vztahy mezi obchodní/provozní složkou médií a jejich redakční složkou (u malých médií mnohdy propojené i v osobách samotných novinářů, kteří se starají i o tyto složky). Může jít o případy spolupráce na pokrytí sportovních událostí formou mediálního partnerství či sponzoringu, ale též o tlak ze strany zadavatelů reklamy.

Bezprostřední konflikt zájmů vzniká také v oblasti vlastnictví médií, která bývají vlastnicky propojena s organizacemi či osobnostmi, o kterých mají referovat. Jev zvaný "oligarchizace médií", který je známý z kontroverzního vztahu premiéra Andreje Babiše k médiím společnosti MAFRA, se v analogické podobě objevuje i ve sportovní sféře a je třeba věnovat mu neustálou profesní pozornost.

Konflikt zájmů může nastat také při vykonávání práce ve prospěch sportovních organizací formou moderování akcí, poradenství apod. Požadavky kladené na takové činnosti jsou obvykle odlišné od funkce novinářské, která vyžaduje kritický odstup. Novináři proto musejí vždy obezřetně přistupovat k podobným nabídkám, aby nemohli být konfrontováni kvůli odlišnému přístupu, který by znevěrohodnil jejich novinářské působení. Nelze přitom přehlížet ani otázku odměny za vykonanou činnost, jejímž přijetím se novinář výslovně dostává do rozporu s ustanovením Etického kodexu.

Z hlediska konzumentů médií je nejčastěji vnímáno jako konflikt zájmů fandovství. I této oblasti je vhodné věnovat pozornost, a to navzdory tomu, že podobné pocity nezřídka bývají iracionální, nepravdivé nebo si dokonce od různých konzumentů protirečí. Je třeba říct, že projevy fandovství v novinářské tvorbě běžně nelze tolerovat; snad jedině tam, kde je zdůvodněno národní, regionální či lokální příslušností (je přirozené očekávat, že místní médium bude považovat místní klub za "svůj vlastní", stejně jako celostátní médium bude za "svou vlastní" považovat českou reprezentaci), anebo u těch publicistických žánrů, u kterých je přirozeně očekávané nebo dokonce žádoucí.

Veřejné jednání

K formulaci odpovědí na obecné otázky a k rozšíření vlastního pohledu Etická komise KSN svolala na 8. června 2018 veřejné jednání o závěrech řízení. Zúčastnilo se ho pět členů KSN včetně zástupců výboru. Přítomní na jednání dospěli ke shodě, že závěry, které vyplývají z šetření Etické komise, jsou správné a vycházejí ze správných předpokladů; rovněž zvolené postupy byly přijaty bez námitek.

Přítomní členové nicméně upozornili na to, aby se při hodnocení konfliktu zájmů přihlíželo k individuálním okolnostem každého případu, včetně hodnocení velikosti média či rozsahu druhé poskytované služby. V tomto směru Etická komise neměla námitek a stvrdila, že také ona přistupuje ke každému případu samostatně, což zároveň komplikuje možnost stanovit obecná kritéria.

Na základě diskuse Etická komise přehodnotila svůj postoj k oficiální roli v redakční radě médií vydávaných sportovními organizacemi (viz níže v ilustračním případě č. 5).

V souvislosti s publikováním v médiích, jejichž vydavateli jsou sportovní organizace, přítomní členové vyzvali výbor, aby se zabýval možností přijmout za členy KSN i přispěvatele nejkvalitnějších z těchto médií, jmenovitě např. webu Atletika.cz.

Rozsáhlejší část diskuse byla věnovaná otázkám dalších možných typů konfliktu zájmů. Zmíněny byly zejména:

- ekonomická cenzura, související s přímým vlivem reklamních a obchodních oddělení médií na publikovaný obsah;
- oligarchizace médií, kdy jak média, tak subjekty, o kterých média referují. V této oblasti je na tom sport stejně jako česká politika;
- fandovství ke klubům či jednotlivým sportovcům, které bývá vnímáno jako konfliktní nejčastěji, pokud jsou na tuto oblast dotázáni samotní diváci, posluchači či čtenáři sportovních médií
- přehnané kamarádství nebo naopak osobní nevraživost, pokud ovlivňují obsah vlastní novinářovy tvorby

Etická komise vyzvala přítomné členy, aby přispěli k větší osvětě.

Ilustrační případy

Případ 1: Šéf sportovní rubriky média a tiskový mluvčí klubu

Etická komise zjistila, že *Novinář* působící jako šéf sportovní rubriky regionální mutace celostátního deníku zároveň vykonává funkci tiskového mluvčí místního klubu profesionální soutěže v široce rozšířené míčové hře. *Novinář* se odvolával na to, že dodržel znění kodexu svého média tím, že na souběh obou činností upozornil svého nadřízeného.

Etická komise konstatovala, že se jedná o zjevný a závažný konflikt zájmů. Vycházela mimo jiné z toho, že v případě regionálního média je informování o významném místním klubu jednou ze základních priorit – a na druhou stranu že takové médium je jedním ze základních zdrojů informací pro místní publikum. Vyzvala *Novináře*, aby jednu ze dvou konfliktních činností urychleně ukončil.

Novinář v odpovědi oznámil, že výzvu Etické komise nebude respektovat. Označil konflikt zájmů ve sportovní žurnalistice za nemožný. Vzněl námitku, že Etická komise neprojevila zájem o motivaci, proč se konfliktní činnosti věnuje.

Členství bylo *Novináři* ukončeno v rámci revize, kterou provedl Výbor KSN; Etická komise poskytla Výboru své informace, ale žádné rozhodnutí nedoporučila.

Případ 2: Redaktor a tiskový mluvčí sportovního svazu

Etická komise zjistila, že *Novinář*, který působí jako redaktor v celostátním deníku, působí též jako správce webu českého svazu jednoho olympijského sportu. V odpovědi *Novinář* přiznal, že působí v obou funkcích, poskytuje svazu mediální konzultace a že udržuje vztahy i s dalšími osobami pohybujícími se v tomto sportu. Vypsal, jaká interní opatření v redakci uplatňuje, aby konflikt zájmů

co nejvíce omezil, např. přenechávání zpracování relevantních materiálů kolegům. Svou činnost v prostředí daného sportu označil za srdeční záležitost a snahu sportu pomoci.

Etická komise se po delší diskusi ztotožnila v názoru, že i tento jev je zjevný a závažný konflikt zájmů. To, že sportovní svazy láká využít pro svou prezentaci mediálního profesionála, je sice pochopitelné, ale podle komise to není možné tolerovat u tradičního olympijského sportu, byť v současnosti menšího základnou i úspěchy. Etická komise velmi ocenila otevřenost, s jakou *Novinář* k řízení přistupoval.

Členství bylo *Novináři* ukončeno v rámci revize, kterou provedl Výbor KSN. Etická komise poskytla Výboru své informace, ale žádné rozhodnutí nedoporučila.

Případ 3: Redaktor a tiskový mluvčí svazu malého sportu

Etická komise zjistila, že *Novinář*, který působí jako redaktor v celostátním deníku, vykonává též jako funkci mediálního pracovníka reprezentačního družstva malého neolympijského sportu, asistentem trenéra a pravidelného přispěvatele svazového časopisu. *Novinář* informace potvrdil, ale popsal, že jeho mediální aktivity pro svaz se týkají hlavně komunikace dovnitř komunity sportu; a zejména to, že jeho deník se tomuto sportu nevěnuje.

Etická komise posoudila pravdivost těchto informací a uznala, že i když riziko vzniku konfliktu zájmů je velmi malé. Případ uzavřela bez formulace výzev na přerušení aktivit, ale doporučila, aby v případě, že by přece jen médium o daném sportu informovalo, aby to zpracoval někdo jiný než *Novinář*.

Případ 4: Nezávislý publicista a člen marketingové komise a funkcionář svazu

Etická komise zjistila, že mezi členy KSN je veden *Publicista*, který dříve publikoval jako publicista-specialista a vydával specializované médium zaměřené na široce rozšířenou míčovou hru. Následně byl zvolen místopředsedou svazu a je veden jako člen jeho marketingové komise.

Etická komise doporučila *Publicistovi*, aby po dobu svého působení ve svazových rolích přerušil členství v KSN. Dále upozornila na to, že přerušením členství případný konflikt zájmů samozřejmě nezaniká a že *Publicista* nemá při případné další publikační činnosti vystupovat jako nezávislý novinář, ale jako přiznaný svazový funkcionář.

Případ 5: Novináři a autoři klubového či svazového média

Etická komise zjistila několik případů členů KSN, kteří zároveň působí jako autoři či spoluautoři klubového nebo svazového média. V těchto ilustračních případech, které uvádíme, jde o rozšířené sporty nebo velké sportovní kluby.

Novinář 1 je redaktor celostátního deníku a zároveň pravidelný přispěvatel média sportovní organizace. Je též veden jako člen redakční rady tohoto média. *Novinář 2* je rovněž volný redaktor, dříve stálý redaktor specializovaného nezávislého sportovního média, nyní hlavní redaktor klubového časopisu.

Specifické pro hodnocení těchto případů je, že zejména média klubu a organizace, do kterých *Novináři* přispívají, mají nadstandardní úroveň a na jejich obsah lze s úspěchem uplatnit profesionální žurnalistické standardy.

Etická komise vedla dlouhou diskusi o tom, zda považovat příspěvatelskou činnost do těchto médií za marketingovou/PR, nebo za žurnalistickou; nakonec usoudila, že jde o spojení obou funkcí.

Novinář 1 v reakci odmítl, že by mohlo jít o konflikt zájmů. Prohlásil, že majitelem informací, které *Novinář* ve své profesi získá, je deník jako jeho zaměstnavatel, a pokud ten svolí, aby je dále užíval v jiných médiích, nemůže jít o konflikt zájmů. Etická komise posoudila příspěvatelskou činnost do podobného média jako hraniční a usoudila, že existuje malé, ale přesto riziko možného konfliktu zájmů; vzhledem k závažnosti ale nevydala doporučení týkající se přerušování příspěvatelské činnosti. K vyjádření a posílení nezávislosti na sportovní organizaci jakožto vydavateli média ale doporučila *Novináři 1*, aby podepisoval své články jako redaktor svého deníku a aby se nechal vyškrtnout z – údajně formální – role člena redakční rady. *Novinář 1* nicméně na toto doporučení reagoval tak, že si není žádného konfliktu zájmů vědom a že ho nebude respektovat. Na základě veřejného jednání následně Etická komise svůj požadavek ohledně členství v redakční radě revidovala a své doporučení v tomto směru odvolala. Doporučila nicméně *Novináři*, aby při publikování v médiu sportovní organizace uváděl u podpisu svou profesní příslušnost k celostátnímu deníku.

Novináři 2 se v reakci vyjádřil, že jakožto volný novinář si není konfliktu zájmů vědom. Etická komise se dotazem pokusila zjistit, jaké je spektrum jeho žurnalistické činnosti mimo uvedený klubový časopis, aby bylo možné prověřit, zda v jeho další činnosti nemůže docházet ke konfliktu zájmů. V následující podrážděné reakci *Novinář 3* nicméně požádal o přerušování členství v KSN, čímž bylo řízení přerušeno.

Případ 6: Sportovní novinář a provozovatel obecné mediální a marketingové agentury

Etická komise zjistila, že *Novinář* působící v regionální sportovní redakci celostátního deníku provozuje též marketingovou agenturu, ve které poskytuje mediální servis mj. magistrátu krajského města. *Novinář* v reakci popsal, že tyto služby poskytuje různým subjektům, u kterých uspěje v jejich výběrových řízeních. Jde podle něj o ryze servisní služby.

Jelikož jedním z jeho zákazníků je magistrát, Etická komise pojala obavu, že v případě konfliktu mezi magistrátem a sportovními subjekty v regionu, typicky v oblasti financování, může být v konfliktu zájmů i sám *Novinář*. Ten v reakci odpověděl, že oblasti dotační politiky se v deníku nevěnuje a že se tedy domnívá, že ke konfliktu zájmů dojít nemůže.

Etická komise v podobných případech doporučuje, aby eventuální situace, kde by byl jednou ze stran jakékoli kontroverze magistrát, převzal jiný člen redakce.

Závěr

Etická komise zjistila, že mezi členy existují případy konfliktu zájmů, na které upozornil podaný podnět. Přestože jde v nejzávažnějších případech jen o mizivé procento členů, je i na ně třeba pohlížet jako na negativní jev. Rovněž další, hraniční případy, Etická komise probrala a pokusila se dát všem zainteresovaným příslušná doporučení, jak v jejich situaci postupovat. I do budoucna je Etická komise připravena všem zájemcům poskytovat konzultace a případně vystoupit na podporu

novinářů, kteří se ocitnou pod tlakem vycházejícím z konfliktu zájmů, zejména pokud jej sám nezavinili.

Etická komise si je zároveň vědoma toho, že rozsah zjištění je limitován samotným rozsahem podaného podnětu, který se zaměřil jen na jednu konkrétní oblast, ve které může docházet ke konfliktu zájmů. Skutečná frekvence různých aktivit – jak novinářů, tak celých redakcí či redakčních oddělení – pohybujících se na hranici konfliktu zájmů je bohužel mnohem vyšší, k čemuž ve velké míře napomáhá celá současná filozofie provozování a financování médií. Redakce, vydavatelé a provozovatelé přitom nevěnují úsilí k zajištění nezbytné redakční nezávislosti.

Nepříjemným, byť do určité míry očekávaným zjištěním, vyplývajícím z provedených rozhovorů, je poměrně špatné povědomí o tom, co je a jaká rizika pro důvěryhodnost médií či celé sféry sportovní žurnalistiky může přinášet přehlížený, nebo dokonce otevřeně akceptovaný konflikt zájmů. Etická komise v tomto směru vyzývá všechny členy a Výbor KSN k větší reflexi tohoto tématu a k osvětě mezi všemi osobami pohybujícími se v oboru, novináři a jejich kolegy z dalších oddělení médií počínaje a partnery a sportovními organizacemi konče.